

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 378/2017-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. júna 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Lajosa Mészárosa a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s. v konkurze, Garbiarska 2, Košice, v mene ktorej koná správkyňa konkurznej podstaty JUDr. Jana Závodská, Slovenskej jednoty 8, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 247/2009 za účasti Okresného súdu Košice I takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s. v konkurze, na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 247/2009 p o r u š e n é b o l i .

2. Obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s. v konkurze, p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré jej je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Košice I je p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s. v konkurze, trovy konania v sume 374,81 € (slovom tristosedemdesiatštyri eur a osemdesiatjeden centov) na účet jej právnej zástupkyne Advokátskej kancelárie JUDr. Daniel Blyšťan s. r. o., Užhorodská 21, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. apríla 2017 doručená s'ťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice (ďalej len „s'ťažovateľka“), pôvodne zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Blyšťan s. r. o., Užhorodská 21, Košice, v mene ktorej konal advokát JUDr. Daniel Blyšťan, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 247/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo s'ťažnosti a z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 25 C 247/2009 vyplýva, že s'ťažovateľka 21. mája 2009 podala okresnému súdu žalobu o ochranu dobrej povesti právnickej osoby proti spoločnosti Petit Press, a. s., Lazaretská 12, Bratislava (ďalej len „žalovaná“), ako žalovanej, ktorou sa v súvislosti s článkom uverejneným 7. mája 2009

v denníku SME s názvom „*Vo vláde boli praktiky súkromnej poisťovne*“ domáhala uloženia povinnosti žalovanej zdržať sa zásahov do dobrého mena sťažovateľky, uloženia povinnosti zverejniť ospravedlnenie a tiež priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 300 000 €.

Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu namieta porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, pričom svoju sťažnosť odôvodňuje okrem iného takto:

„... vo veci sa konalo viacero pojednávaní a to dňa 25. 10. 2012, dňa 28. 5. 2015, dňa 15. 10. 2015, dňa 31. 3. 2016 a posledné pojednávanie dňa 29. 9. 2016 - ktoré bolo odročené na neurčito.

Samotné prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo až po vyše troch rokoch od podania žaloby, pričom do dnešného dňa nie je vec právoplatne ukončená a posledné pojednávanie bolo odročené na neurčito.

... Súdna ochrana v prípade neoprávneného zásahu do práv na dobrú povesť je efektívna iba vtedy, ak je rýchla. V konaní o ochranu dobrej povesti je totiž viac ako legitímne požadovať, aby bolo ukončené v čo najkratšom čase. V opačnom prípade sa satisfakčné či preventívne účinky rozhodnutia vo veci samej mihnajú svojmu účelu. Rýchlosť súdneho konania je v sporoch o ochranu dobrej povesti obzvlášť významná, pretože ospravedlnenie, zdržanie sa zásahov či náprava protiprávneho stavu s odstupom času stráca na účinnosti.

... Okresný súd Košice I doposiaľ vo veci nerozhodol a sťažovateľ je takto už vyše šesť a pol roka vystavený právnej neistote. Súd vo veci sťažovateľa koná neprimerane dlho.

... v tejto veci sa ešte v r. 2012 sťažovateľ sťažoval na postup súdu v tejto veci, v ktorom okrem iného namietal aj nečinnosť súdu, avšak ani uvedená sťažnosť zjavne nepriniesla žiadnu nápravu. Predseda súdu sa touto sťažnosťou ani nezaoberal, o čom svedčí aj jeho odpoveď zo dňa 11. 12. 2012.

... Na základe vyššie uvedených skutočností je sťažovateľ toho názoru, že v danej veci je ústavná sťažnosť oprávnená, došlo k zbytočným prieťahom v súdnom konaní a tým

k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Keďže súd nekoná bez zbytočných prieťahov, sťažovateľ sa nevie domôcť súdnej ochrany už po dobu vyše 6 rokov v tak závažnej veci, ako je ochrana jeho dobrej povesti.

... Sťažovateľ žiada aj finančnú satisfakciu v sume 5.000,- eur (päť tisíc eur).

Takto uplatnenú sumu primeraného finančného zadosťučinenia odôvodňuje sťažovateľ tým, že sa dlhodobo nachádza v stave právnej neistoty, pričom táto právna neistota mu spôsobuje nielen materiálnu, ale aj nemateriálnu ujmu. Počas vyše 6 rokov trvania sporu sťažovateľ nedosiahol žiadnu súdnu ochranu pred zásahmi do svojej dobrej povesti (prevencia), a už vôbec nedosiahol ani žiadnu satisfakciu a vzhľadom na to, že súdne konanie trvá 6,5 roka bez toho, aby sa v ňom rozhodlo, tieto v dohľadnej dobe ani nedosiahne.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo sťažovateľa na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných hodnôt postupom Okresného súdu Košice I v súdnom konaní vedenom pod sp. zn.: 25 C 247/2009 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I sa v súdnom konaní vedenom pod sp. zn.: 25 C 247/2009 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v peniazoch vo výške 5.000,- eur, ktoré je Okresný súd Košice I povinný vy platiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov konanie titulom trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby v sume 374,81 €...“

Ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti ústavný súd vyzval okresný súd, aby sa vyjadril k sťažnosti sťažovateľky. Na výzvu ústavného súdu reagoval predseda okresného súdu, ktorý v prípise 1 SprV/269/2017 z 15. mája 2017 po chronologickom popise dovtedajšieho priebehu napadnutého konania uviedol:

„Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, mám za to, že predmetné konanie javí znaky zložitosti po právnej i skutkovej stránke. Súd sa musel oboznámiť s množstvom listinných dôkazov a vypočuť viacerých svedkov.

Obdobie od začatia konania (21. 5. 2009) do nariadenia prvého pojednávania (7. 6. 2012) je poznačené obdobia nečinnosti súdu, za obdobie 3 rokov súd vykonal iba prípravu pojednávania podľa ust. § 114 Občianskeho súdneho poriadku a vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku. Aj napriek značnému pracovnému zaťaženiu súdneho oddelenia 25C hodnotím toto obdobie za neprimerane dlhé. V ďalšom období už súd postupoval plynulo a efektívne. Dňa 27. 4. 2017 súd vo veci vyhlásil rozsudok.

K celkovej dĺžke konania však prispela aj samotná žalobkyňa, ktorá dva dni pred pojednávaním doručila súdu rozsiahle podanie vo veci, ktoré obsahovalo aj návrh na zmenu žaloby. Keďže žalovaná strana sa o tomto podaní dozvedela až na pojednávaní dňa 7. 6. 2012, požiadala súd o odročenie pojednávania za účelom oboznámenia sa s jeho obsahom a doručenia vyjadrenia k nemu.

Súd návrh na zmenu žaloby na pojednávaní dňa 25. 10. 2012 nepripustil.

Aj napriek skutočnosti, že proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie, žalobkyňa dňa 9. 11. 2012 odvolanie doručila súdu. Spis bol dňa 20. 11. 2012 predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach. Krajský súd uznesením č. k. 11 Co/381/2012-202 zo 7. 12. 2012 odvolanie odmietol.

Žalobkyňa proti rozhodnutiu krajského súdu podala dovolanie. Dňa 20. 9. 2013 bol spis predložený na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. Najvyšší súd uznesením č. k. 3 Cdo/304/2013-244 z 2. 12. 2014 dovolanie odmietol.

... Žalobkyňa za obdobie od 9. 11. 2012 do 22. 12. 2014, kedy súd nemohol pokračovať v konaní, nakoľko nebola vyriešená otázka pripustenia zmeny žaloby, nesie plnú zodpovednosť, a preto tento úsek nekonania vo veci nemôže ísť na ťarchu súdu.

Na základe vyššie uvedeného som dospel k názoru, že doterajším postupom súdu došlo k prietahom v konaní v období od 21. 5. 2009 do 7. 6. 2012, v neskoršom období zbytočné prietahy v konaní spôsobovala samotná žalobkyňa, preto navrhujem ústavnému súdu túto skutočnosť zohľadniť pri rozhodovaní o sťažnosti a priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.“

Uznesením sp. zn. II. ÚS 378/2017 z 15. júna 2017 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.

Z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 25 C 247/2009 ústavný súd zistil nasledujúci priebeh napadnutého konania:

1. Dňa 21. mája 2009 sťažovateľka podala okresnému súdu (ďalej v rámci chronológie napadnutého konania aj „súd“) žalobu o ochranu dobrej povesti právnickej osoby proti žalovanej.

2. Dňa 27. mája 2009 okresný súd uzneseniami poučil účastníkov konania o ich procesných právach a povinnostiach.

3. Dňa 11. júna 2009 sa žalovaná vyjadrila k žalobe.

4. Dňa 3. augusta 2009 žalovaná podala ďalšie vyjadrenie vo veci.

5. Dňa 7. septembra 2011 súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu na začatie konania.

6. Dňa 19. októbra 2011 sťažovateľka zaplatila súdny poplatok z návrhu na začatie konania.

7. Dňa 25. januára 2012 zákonná sudkyňa určila termín pojednávania na 7. jún 2012.

8. Dňa 5. júna 2012 sťažovateľka podala písomné vyjadrenie vo veci a navrhla zmenu petitu žaloby.

9. Dňa 7. júna 2012 súd pojednávanie bez prejednanja veci odročil na 25. október 2012 z dôvodu, že sťažovateľka v krátkom čase pred nariadeným termínom pojednávania (5. októbra 2012) doručila súdu „*pomerne rozsiahle podanie*“, s ktorým sa do pojednávania nemala možnosť oboznámiť ani žalovaná.

10. Dňa 11. júna 2012 žalovaná podala písomné vyjadrenie vo veci.

11. Dňa 25. septembra 2012 podala písomné vyjadrenie vo veci sťažovateľka.

12. Dňa 25. októbra 2012 bola vec prejednaná na pojednávaní, na ktorom súd uznesením nepripustil zmenu žaloby. Pojednávanie bolo odročené na neurčito.

13. Dňa 29. októbra 2012 žalovaná predložila súdu listinné dôkazy.

14. Dňa 9. novembra 2012 podala sťažovateľka odvolanie proti uzneseniu z 25. októbra 2012 o nepripustení zmeny žaloby.

15. Dňa 19. novembra 2012 okresný súd predložil spis Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky z 9. novembra 2012.

16. Dňa 7. decembra 2012 krajský súd uznesením sp. zn. 11 Co 381/2012 odmietol odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu z 25. októbra 2012.

17. Dňa 9. januára 2013 krajský súd vrátil spis okresnému súdu.

18. Dňa 7. februára 2013 sťažovateľka podala proti uzneseniu krajského súdu zo 7. decembra 2012 dovolanie.

19. Dňa 10. júna 2013 žalovaná podala vyjadrenie k dovolaniu sťažovateľky.

20. Dňa 28. júna 2013 sťažovateľka požiadala okresný súd, aby rozhodol aj o jej návrhu na zmenu žaloby z 24. septembra 2012.

21. Dňa 19. augusta 2013 okresný súd oznámil sťažovateľke, že o jej návrhu na zmenu žaloby z 24. septembra 2012 nebude rozhodovať, keďže obsah označeného návrhu bol totožný s návrhom na zmenu žaloby z 5. júna 2012, o ktorom okresný súd už rozhodol.

22. Dňa 20. septembra 2013 okresný súd predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na účel rozhodnutia o dovolaní sťažovateľky zo 7. februára 2013.

23. Podaním doručeným najvyššiemu súdu 22. októbra 2014 okresný súd požiadal najvyšší súd o oznámenie stavu dovolacieho konania, a to v súvislosti so skutočnosťou, že sťažovateľka podala ústavnému súdu sťažnosť, v ktorej namietala porušenie svojich práv uznesením okresného súdu z 25. októbra 2012, ktorým prvostupňový súd nepripustil zmenu žaloby.

24. Dňa 22. decembra 2014, po rozhodnutí najvyššieho súdu z 2. decembra 2014, ktorým dovolanie sťažovateľky odmietol, bol spis z najvyššieho súdu vrátený okresnému súdu.

25. Dňa 22. januára 2015 okresný súd určil termín pojednávania vo veci na 28. máj 2015.

26. Dňa 28. mája 2015 bola vec prejednaná na pojednávaní, ktoré bolo odročené na 15. október 2015.

27. Dňa 15. októbra 2015 okresný súd po predložení dôkazov účastníkmi konania odročil pojednávanie na neurčito (okrem iného) s tým, že „*v senáte 25 C sú veci do konca roka 2015 vytermínované*“ a „*termín pojednávania bude vytýčený začiatkom roka 2016*“.

28. Dňa 8. decembra 2015 okresný súd nariadil termín pojednávania na 31. marec 2016.

29. Dňa 31. marca 2016 bola vec prejednaná na pojednávaní, ktoré bolo odročené na 29. september 2016.

30. Dňa 4. apríla 2016 žalovaná predložila súdu listinné dôkazy.

31. Dňa 29. septembra 2016 bola vec prejednaná na pojednávaní, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že termín ďalšieho pojednávania bude nariadený začiatkom roka 2017.

32. Dňa 11. novembra 2016 sťažovateľka podala návrh na vykonanie dokazovania.

33. Dňa 17. februára 2017 okresný súd nariadil termín pojednávania na 27. apríl 2017.

34. Dňa 27. apríla 2017 okresný súd po prejednaní veci na pojednávaní vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu sťažovateľky zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške.

35. Podaním doručeným okresnému súdu 2. mája 2017 právny zástupca žalovanej vyčíslil trovy jej právneho zastúpenia v konaní.

Pri príprave meritórneho prerokovania sťažnosti sťažovateľky ústavný súd zistil, že proti rozsudku okresného súdu z 27. apríla 2017, ktorým bola žaloba sťažovateľky v celom rozsahu zamietnutá, nebolo podané odvolanie a označený rozsudok nadobudol právoplatnosť 21. augusta 2017.

Ústavný súd tiež zistil, že uznesením okresného súdu sp. zn. 31 K 28/20017 z 23. januára 2018, zverejneným v obchodnom vestníku 29. januára 2018, bol na majetok

sťažovateľky vyhlásený konkurz. Uznesením okresného súdu sp. zn. 31 K 28/20017 z 2. mája 2018 bola za správkyňu konkurznej podstaty sťažovateľky ustanovená JUDr. Jana Závodská so sídlom kancelárie Slovenskej jednoty 8, Košice. Zistené skutočnosti ústavný súd premietol do záhlavia tohto nálezu.

Po prijatí sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie predseda okresného súdu prípisom sp. zn. 1 Spr V/269/2017 z 20. júla 2017 a správkyňa konkurznej podstaty sťažovateľky podaním z 1. júna 2018 ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Ústavný súd preto v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa v posudzovanej veci domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, pričom v obsahu týchto práv neexistuje zásadná odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

K základným povinnostiam súdu a sudcu patrí preto aj povinnosť zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník, resp. strana konania obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu do 30. júna 2016 vyplývala z ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (najmä z § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1) a s účinnosťou od 1. júla 2016 vyplýva zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), najmä z jeho čl. 17 a § 157 ods. 1. Podľa čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb a podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1

dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že hoci konanie o žalobe o ochranu dobrej povesti právnickej osoby patrí k štandardnej súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, v okolnostiach konkrétneho prípadu sa môže vyznačovať zvýšenou skutkovou a právnou náročnosťou. V posudzovanej veci však podľa názoru ústavného súdu o takýto prípad nešlo. Predsedom okresného súdu v jeho vyjadrení uvádzaná nevyhnutnosť oboznámenia sa „s množstvom listinných dôkazov“ a vypočutia „viacerých svedkov“ sa totiž vzťahuje najmä na kvantitatívny aspekt posudzovanej veci, ktorá sama osebe (bez zložitosti ako kvalitatívnej kategórie) nemohla mať zásadnejší vplyv na plynulosť a efektívnosť postupu súdu v napadnutom konaní. Zložitosť veci preto ústavný súd nepovažuje za skutočnosť, ktorá by podstatnou mierou prispela k celkovej dĺžke napadnutého konania.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania (resp. strany sporu) je druhým kritériom, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru). Ústavný súd po preskúmaní vyžiadaného spisu okresného súdu konštatuje, že k celkovej dĺžke napadnutého konania prispelo aj správanie sťažovateľky, ktorá svoje procesné oprávnenia nevyužívala vždy efektívne, ale naopak, aj na úkor plynulosti postupu okresného súdu v napadnutom konaní [predloženie rozsiahleho podania dva dni pred nariadeným termínom pojednávania, podanie odvolania (a následne aj dovolania a sťažnosti ústavnému súdu) proti rozhodnutiu, proti ktorému opravný prostriedok nebol prípustný]. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoj už

opakovane judikovaný právny názor, podľa ktorého uplatňovanie procesných oprávnení stranami sporu im nemožno vytýkať, na druhej strane je však potrebné prihliadnuť na to, že čas nevyhnutne potrebný na oboznámenie sa s procesnými návrhmi strán a na rozhodnutie o nich nemožno v kontexte namietaných zbytočných priet'ahov pričítať na vrub konajúcemu súdu (napr. II. ÚS 640/2016, II. ÚS 419/2017).

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, je postup všeobecného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z priebehu napadnutého konania popísaného v časti II tohto nálezu vyplýva, že ide o konanie, ktoré je poznačené obdobím dlhodobej nečinnosti okresného súdu po začatí konania (výzva sťažovateľke ako žalobkyni na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu na začatie konania po viac ako dvoch rokoch a prvé pojednávanie vo veci uskutočnené po viac ako troch rokoch od začatia konania), keď okresný súd nevykonával relevantné úkony priamo smerujúce k odstráneniu právnej neistoty strán preskúmaného súdneho konania, ako aj neefektívnou činnosťou okresného súdu, ktorý pojednávania opakovane odročoval bez toho, aby jeho postup efektívne a urýchlene smeroval k meritórnemu rozhodnutiu sporu.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že celkovú dĺžku napadnutého konania (dosahujúcu takmer osem rokov) nemožno v kontexte všetkých okolností prípadu považovať za primeranú, pričom rozhodujúci vplyv na celkovú dĺžku konania malo obdobie dlhodobej nečinnosti okresného súdu, ako aj jeho následný neefektívny a nesústredený postup v posudzovanej veci.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo

na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 247/2009 porušené boli (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľky bolo napadnuté konanie (na základe rozsudku okresného súdu z 27. apríla 2017) už právoplatne skončené, bolo už bez právneho dôvodu prikazovať okresnému súdu konať vo veci sťažovateľky bez zbytočných prietáhov, a preto ústavný súd sťažnosti sťažovateľky v tejto časti nevyhoviel (bod 4 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý

vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľka sa v posudzovanej veci z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 €.

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti preskúmvanej veci, najmä celkovú dĺžku napadnutého konania, dlhodobú nečinnosť okresného súdu a jeho neefektívny a nesústreďený postup v napadnutom konaní, ako aj zistený podiel sťažovateľky na predĺžení konania, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade zodpovedá požiadavkám spravodlivosti a primeranosti priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľke v sume 1 500 € (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka si v sťažnosti uplatnila nárok na náhradu trov konania spojených s jej právnym zastúpením v konaní pred ústavným súdom Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Blyšťan s. r. o. v celkovej sume 374,81 €, a to za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Uplatnená náhrada trov pozostáva z odmeny za každý úkon právnej služby vo výške 147,33 €, z režijného paušálu za každý úkon vo výške 8,84 € a z 20 % DPH v sume 62,47 €.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním v konaní

pred ústavným súdom a priznal jej úhradu trov konania v sume vyčíslenej jej (vtedajšou) právnou zástupkyňou v súlade s príslušnými ustanoveniami vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júna 2018